

ΘΥΜΙΑΜΑ

«Θυμιάμά Σοι προσφέρομεν, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς»

Ἑβδομαδιαῖο περιοδικό • Ἀριθμ. φύλ. 25

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερραμίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

Δογματικά Κηρύγματα

Η ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑ καί Η ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

1. Μιλήσαμε, ἀδελφοί χριστιανοί, γιά τήν γνώση τοῦ Θεοῦ. Καί εἶπαμε ὅτι τόν Θεό τόν γνωρίζουμε ἀπό τίς θείες Του ἐνέργειες, πού ἐκδηλώνονται σ' ὅλη τήν κτίση καί σέ μᾶς τούς ἀνθρώπους. Ἀπό τίς ἐνέργειες, λοιπόν, τοῦ Θεοῦ ὁμιλοῦν οἱ θεολόγοι γιά «φυσικά», γιά «λογικά» καί γιά «ἠθικά» προσόντα τοῦ Θεοῦ. Μέ σύντομο, λοιπόν, τώρα λόγο θά σᾶς μιλήσω, ἀδελφοί, στά συνεχῆ μου κηρύγματα περὶ τῶν προσόντων αὐτῶν ἢ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν τοῦ Θεοῦ. Καί πρῶτα θά σᾶς μιλήσω περὶ τῶν «φυσικῶν» προσόντων τοῦ Θεοῦ:

Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι καί ὅλη ἡ κτίση εἴμαστε ἀτελεῖς, ἀλλά ὁ Θεός μας, ὁ κτίστης καί δημιουργός μας, εἶναι ἀπόλυτα τέλειος. Ἐμεῖς τά κτίσματα εἴμαστε περιορισμένοι στόν τόπο καί στόν χρόνο, ἀλλά ὁ Θεός μας εἶναι ἔξω ἀπό τόν τόπο καί ἔξω ἀπό τόν χρόνο καί ἔξω ἀπό κάθε ἀδυναμία. Γι' αὐτό ὁ Θεός μας εἶναι «πανταχοῦ παρών», εἶναι «αἰώνιος» καί εἶναι «παντοδύναμος». Αὐτά τά τρία πού σᾶς εἶπα τώρα, ἢ «πανταχοῦ παρουσία», ἢ «αἰωνιότητα» καί ἢ «παντοδυναμία» εἶναι τά «φυσικά» λεγόμενα προσόντα τοῦ Θεοῦ.

2. Ὁ Θεός εἶναι «πανταχοῦ παρών». Καί εἶναι πανταχοῦ παρών ὁ Θεός, γιατί δέν εἶναι ὕλη, ἀλλά εἶναι πνεῦμα. «*Πνεῦμα ὁ Θεός – εἶπε ὁ Χριστός στήν Σαμαρείτιδα γυναίκα – καί τούς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καί ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν*» (Ἰωάν. 4,24). Σάν πνεῦμα λοιπόν ὁ Θεός εἶναι ἔξω καί πέρα ἀπό τόν χῶρο, γιατί μέ τόν χῶρο συνδέονται τά ὑλικά πράγματα. Οἱ ἅγιοι Πατέρες ὀνομάζουν τόν Θεό «*ἀχώρητον*» ὡς «*ἄυλον*». Θεός «*οὐ χωρεῖται*», λέγει ὁ Θεόφιλος.¹ Καί ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς λέγει πάλι, «*Θεός οὔτε περιέχων οὔτε περιεχόμενος*».²

Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι καί κάθε ὑλικό σῶμα βρισκόμαστε σέ κάποιο μόνο σημεῖο τοῦ χώρου, ἀλλά ὁ Θεός, ὡς πανταχοῦ παρών, γεμίζει ὅλο τόν χῶρο, ὅλο τό σύμπαν. Ἀλλά συγχρόνως εἶναι ὅλος καί σέ κάθε σημεῖο τοῦ σύμπαντος. Εἶναι πανταχοῦ παρών· δέν μπορῶ νά σᾶς τό πῶ διαφορετικά. Εἶναι πανταχοῦ παρών! Σάν τήν ψυχή, γιά νά ἀναφέρω ἓνα, ἔστω ἀδύνατο, παράδειγμα· σάν τήν ψυχή, λέγω, πού εἶναι παρούσα σέ ὅλο τό σῶμα μας, ἀλλά καί σέ κάθε μέρος τοῦ σώματός μας. Τήν πανταχοῦ παρουσία τοῦ Θεοῦ τήν ἐκφράζει ὠραιότατα ὁ 138 Ψαλμός. Ὁ Ψαλμωδός λέγει περὶ τοῦ Θεοῦ: «*Ἐάν ἀναβῶ εἰς τόν οὐρανόν, σύ ἐκεῖ εἶ· ἐάν καταβῶ εἰς τόν Ἄϊδην, πάρει. Ἐάν ἀναλάβω τάς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον, καί κατασκηνώσω εἰς τά ἔσχατα τῆς θαλάσσης, καί γάρ ἐκεῖ ἡ χεὶρ σου ὀδηγήσει με καί καθέξει με ἢ δεξιὰ σου*» (στίχ. 8-10). Ἄν δέ λέγει ἡ Ἁγία Γραφή σέ πολλά της σημεία ὅτι ὁ Θεός κατοικεῖ στούς οὐρανοὺς (βλ. Ματθ. 6,9, Ψαλμ. 2,4), μέ αὐτό θέλει νά δηλώσει τήν μεγαλειότητα καί τήν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ καί δέν θέλει νά πεῖ ὅτι μόνον ἐκεῖ, στόν οὐρανό μόνο, εἶναι παρών ὁ Θεός. Ἔτσι λοιπόν, χριστιανοί μου, ὅπου καί ἂν εὐρισκόμαστε νά ἔχουμε τήν ἔννοια ὅτι ἐκεῖ εἶναι ὁ Θεός,

1. Πρὸς Αὐτόλ. 11,1.

2. Κλήμ. Ἀλεξ. 11,2.

γιατί είναι πανταχοῦ παρών. Καί νά γλυκαινόμαστε ἀπό τήν ἔννοια αὐτή, γιατί δέν εἴμαστε ποτέ μόνοι, ἀλλά δίπλα μας εἶναι ὁ πανταχοῦ παρών Θεός.

3. Καί τώρα, ἀδελφοί, θά σᾶς πῶ πάλι λίγα λόγια γιά τό ἄλλο «φυσικό» ἰδίωμα τοῦ Θεοῦ, γιά τήν αἰωνιότητά Του. Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ζοῦμε τώρα, ἀλλά κάποτε δέν ὑπῆρχαμε σ' αὐτόν τόν κόσμο καί κάποτε πάλι δέν θά ὑπάρχουμε. Ὁ Θεός ὅμως εἶναι πάντοτε παρών στόν χρόνο. Δέν ὑπῆρχε οὔτε θά ὑπάρχει χρονική στιγμή χωρίς τόν Θεό. Ὁ Ψαλμωδός λέγει γι' Αὐτόν: «*Προτοῦ ὄρη γενηθῆναι καί πλασθῆναι τήν γῆν καί τήν οἰκουμένην, καί ἀπό τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σύ εἶ...*» «*Ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου, Κύριε, ὡς ἡ ἡμέρα ἡ χθές, ἤτις διήλθε καί φυλακή ἐν νυκτί*» (Ψαλμ. 89,2.4). Καί ἡ πῶ μεγάλη καί ἡ πῶ σύντομη χρονική διάρκεια εἶναι μηδέν γιά τόν Θεό· γι' αὐτό καί λέγει καί ἄλλοῦ ἡ Ἁγία Γραφή ὅτι γιά τόν Θεό «*μία ἡμέρα ὡς χίλια ἔτη καί χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία*» (Β' Πέτρ. 3,8). Ὁλη ἡ αἰωνιότητα εἶναι γιά τόν Θεό σάν ἓνα διαρκές παρόν. Ὅπως εἴπαμε ὅτι, ἐπειδή ὁ Θεός εἶναι ὑπεράνω κάθε χώρου καί τόπου, γι' αὐτό εἶναι καί πανταχοῦ παρών, παρών σέ κάθε σημεῖο τοῦ σύμπαντος, ἔτσι λέγουμε τώρα ὅτι, ἐπειδή ὁ Θεός εἶναι ἐκτός χρόνου, εἶναι αἰώνιος καί συγχρόνως παρών σέ ὅλα τά χρονικά σημεῖα. Ὅπως τό λέγει ἡ Ἀποκάλυψη, εἶναι «*ὁ ὢν καί ὁ ἦν καί ὁ ἐρχόμενος*» (1,4). Γιά νά ἀναφέρουμε ἓνα παράδειγμα, ἄς φανταστοῦμε ἓνα δένδρο στήν ὄχθη ἑνός ποταμοῦ: Ὑπάρχει μαζί μέ τά νερά τό δένδρο, ἀλλά δέν συρρέει μέ αὐτά. Ἔτσι καί ἡ αἰωνιότητα στό σύνολό της, ὁ Θεός: Συνυπάρχει μέ τίς διαδεχόμενες στιγμές καί τά γεγονότα τῶν στιγμῶν, χωρίς ὅμως νά παρέρχεται μέ αὐτά. Καί ἀφοῦ ὁ Θεός εἶναι αἰώνιος, λέγουμε τώρα ὅτι εἶναι καί ἀναλλοίωτος. Ὅλα παρέρχονται, ὅλα παλιώνουν καί χάνονται, ἀλλά ὁ Θεός παραμένει ὁ ἴδιος· ἀναλλοίωτος καί ἄτρεπτος, γιατί δέν ὑπάρχει σ' Αὐτόν παρελθόν, ἀλλά καί δέν ὑπάρχει γιά τόν Θεό μετάβαση σέ καλύτερο μέλλον. «*Οὐκ ἔνι (σ' Αὐτόν) παραλλαγή ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα*». Οἱ οὐρανοί «*ἀπολοῦνται, σύ δέ (ὁ Θεός) διαμένεις· καί πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καί ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς καί ἀλλαγῆσονται. Σύ δέ ὁ αὐτός εἶ καί τά ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν*» (101,26-27). Τό αἰώνιο καί τό ἀναλλοίωτο τοῦ Θεοῦ ἐκφράζει καί τό ὄνομά Του «*Γιαχβέ*» (Ἐξ. 3,14), τό ὁποῖο σημαίνει «*ἐγώ εἰμί ὁ Ὡν*!» Εἶναι ὁ αἰώνιος καί ἀναλλοίωτος ὑπάρχων! Ἐνῶ τά πάντα φθείρονται καί χάνονται, ὁ Θεός μόνο δέν ἔχει φθορά, ἀλλά οὔτε καί ἱστορία ἀναπτύξεως καί προόδου ἔχει ὁ Θεός.

4. Ἡ Ἁγία Γραφή ἔχει μερικές ἐκφράσεις πού φαίνονται ὅτι ἀντίκεινται πρὸς τό ἀναλλοίωτο τοῦ Θεοῦ. Ὅπως γιά παράδειγμα, ὅταν λέει γιά τόν Θεό ὅτι θυμώνει καί ὀργίζεται ἢ ὅτι μετανοεῖ (Γεν. 6,6). Ἀλλά οἱ ἐκφράσεις αὐτές – πού δέν ἀναφέρονται βέβαια στήν οὐσία τοῦ Θεοῦ – εἶναι ἀνθρωπομορφικές ἐκφράσεις, ὅπως ὅταν ἡ Γραφή λέγει γιά τόν Θεό ὅτι ἔχει χέρια καί πόδια, καί εἶναι ἐκφράσεις πού σχετίζονται μέ τήν στάση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεό· καί ἄλλοτε, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄξιος ὀργῆς, ἀλλά ἄλλοτε ἀξίζει συγχωρήσεως καί ἀγάπης, ὥστε ὁ Θεός νά «μετανοεῖ» καί νά μὴν ἐκπληρώνει τά ἀπειλημένα γι' αὐτόν. Ὅτι δέ οἱ ἀποδιδόμενες στόν Θεό αὐτές ἐκφράσεις εἶναι καθαρά ἀνθρωπομορφικές, τό δηλώνει σαφῶς ἡ Ἁγία Γραφή, ὡς ὅταν λέγει γιά τόν Θεό «*οὐχ ἄνθρωπος ἐστὶ τοῦ μετανοῆσαι αὐτός*», ἀλλά ἐμμένει σ' αὐτά πού εἶπε, «*μὴ δυνάμενος ἀρνήσασθαι ἑαυτόν*» (βλ. Α' Βασ. 15,29. Ἀριθμ. 23,19. Β' Τιμ. 2,13. Ἡσ. 46,10).

Στό ἐπόμενο κήρυγμά μας θά μιλήσουμε γιά τήν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ.

Μέ πολλές εὐχές,
† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

Γιά πνευματική ἐπικοινωνία μαζί σας στείλετε, ἂν θέλετε, μήνυμα στό τηλ. 6976013647 καί θά ἀπαντήσω.

Τό παρόν περιοδικόν ἐκδίδει τό Ἱερόν Προσκύνημα Ἁγ. Θεοδώρας Βάστας Μεγαλοπόλεως πρὸς πνευματικὴν ὠφέλειαν τῶν προσκυνητῶν της.